

Περιβάλλον μάθησης

Η έκφραση "περιβάλλον μάθησης -learning environment" είναι ευρέως γνωστή συνδυαστικά με την αλλαγή της αντίληψης που έχει καταγραφεί στον ψυχο-παιδαγωγικό τομέα.

Παρατηρείται μια στροφή της αντίληψης που στοχεύει στην διδασκαλία, δηλαδή, τι θα διδαχθεί, στην αντίληψη που στοχεύει στο μαθητή και τις διαδικασίες μάθησης.

Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε συνεπώς στη δομή του πλαισίου ενίσχυσης της μάθησης, στην διευκόλυνση οργάνωσης του "περιβάλλοντος", στην καθοδήγηση και την ενίσχυση των μαθητών για την απόκτηση της γνώσης.

Σε πολύ ευρεία έννοια, το περιβάλλον μάθησης μπορεί να είναι ένας φυσικός ή εικονικός χώρος, ένας πνευματικός και πολιτιστικός χώρος, ένας οργανισμός αλλά και ο προσωπικός χώρος.

Είναι απαραίτητο να παρατηρήσουμε τα δεδομένα των συνθηκών στα πλαίσια των οποίων εφαρμόζονται οι διαδικασίες μάθησης και με άλλα λόγια να αναλύσουμε τις προϋποθέσεις και τους παράγοντες/συντελεστές που έχουν σχέση με τη διαδικασία: δάσκαλοι και μαθητές, πολιτιστικά, τεχνικά και συμβολικά εργαλεία.

Το περιβάλλον του σχολείου μπορεί να θεωρηθεί ως 'χώρος δράσης' που στοχεύει να ενισχύσει και να υποστηρίξει την εξατομίκευση των γνώσεων, των ικανοτήτων, των κινήτρων και των αντιλήψεων. Είναι ένας χώρος όπου υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ μαθητών, δασκάλων και αντικειμένων γνώσης βάσει κοινών στόχων και ενδιαφερόντων, και οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να αποκτήσουν σημαντικές εμπειρίες σε γνωστικό, συναισθηματικό, διαπροσωπικό/κοινωνικό επίπεδο.

Άρα, το περιβάλλον μάθησης μπορεί να οριστεί ως ένα οργανωμένο πλαίσιο δραστηριοτήτων, "σκόπιμα" προετοιμασμένο από το δάσκαλο, στο οποίο η διδασκαλία είναι οργανωμένη ώστε η διαδικασία μάθησης που προωθείται να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τους στόχους που έχουν καθοριστεί.

Αυτή η αλλαγή της αντίληψης είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για την ικανοποίηση των απαιτήσεων και των προκλήσεων της ειδικής εκπαίδευσης.

Οργάνωση σχολικού περιβάλλοντος

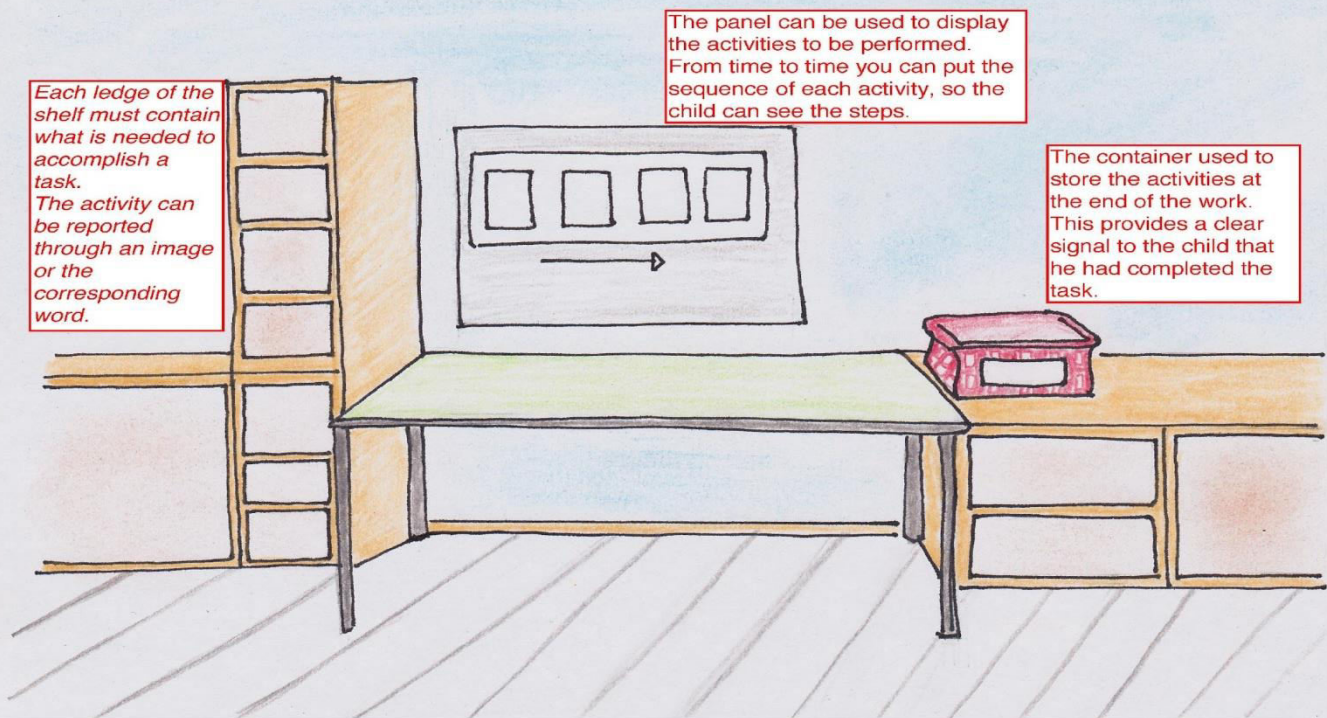
Η οργάνωση του χώρου ξεκινά πάντα από την αξιολόγηση των χαρακτηριστικών του παιδιού.

Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι πολλά παιδιά με αυτισμό αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην προσοχή και τη συγκέντρωση. Άλλα παιδιά έχουν αισθητηριακά προβλήματα, τα οποία δεν είναι πάντα εύκολο να εντοπιστούν.

Για να διευκολυνθεί η μάθηση είναι απαραίτητο να παρέχουμε το χώρο στον οποίο η προσοχή/συγκέντρωση να αποσπάται όσο το δυνατόν λιγότερο (distracting stimuli) και κατόπιν να τακτοποιήσουμε το χώρο μέσα στην τάξη, εάν χρειαστεί μπορεί να δημιουργηθεί χώρος έξω από την τάξη για να πραγματοποιηθούν καλύτερα οι δραστηριότητες.

Ο χώρος πρέπει να έχει επαρκή φωτισμό, πρέπει να είναι ήσυχος και τακτοποιημένος, να μην είναι γεμάτος αντικείμενα.

Χώρος εργασίας

Παράδειγμα χώρου εργασίας (στον προσωπικό χώρο μόνο τα πράγματα του παιδιού). Στο τραπέζι τοποθετείται το υλικό που θα χρησιμοποιήσει.

Ο χώρος εργασίας πρέπει να είναι οργανωμένος με τέτοιο τρόπο ώστε τα υλικά της δραστηριότητας να τοποθετούνται στα αριστερά του μαθητή και να υπάρχει χώρος στα δεξιά όπου θα γίνεται η εργασία, ώστε να υπάρχει εργονομία κατά την εκτέλεση της εργασίας.

Η "αριστερή / δεξιά τακτοποίηση" είναι απλά ένας κανόνας που ενισχύει τον προσανατολισμό αριστερά-δεξιά ο οποίος προτιμάται στις δυτικές χώρες για τη γραφή και την ανάγνωση του αλφάβητου και δίνει τη δυνατότητα στους ενήλικες να προετοιμάζουν την εργασία με τον ίδιο τρόπο, χωρίς υπερβολικές

αλλαγές που θα μπορούσαν να προκαλέσουν συναισθηματική αστάθεια στο παιδί με διαταραχή του αυτιστικού φάσματος.

Οργάνωση-διάταξη της αίθουσας

Κάθε αίθουσα θα πρέπει να διαθέτει :

- Τακτοποιημένους χώρους. Θα ήταν χρήσιμο να υπάρχουν κάποια σημεία μέσα στην τάξη τα οποία θα αναγνωρίζονται με κάποια ταμπέλα (εικόνα και/ή την αντίστοιχη λέξη).
- Έναν πίνακα δίπλα στο θρανίο του παιδιού με τις εβδομαδιαίες/καθημερινές δραστηριότητες και κανόνες.
- Ατομική θέση εργασίας για το παιδί.
- Δυνατότητα τακτοποίησης των θρανίων σε μικρές ομάδες
- Ράφια για να αποθηκεύουν τα παιδιά τα αντικείμενα για τις διάφορες δραστηριότητες.

Στόχος του σχολείου είναι να διδάξει στα παιδιά και τους νέους με αυτισμό να επικοινωνούν με άλλα άτομα σε διάφορες συνθήκες και καταστάσεις.

Η δυνατότητα να περάσουν καλά σε ένα σωστά διαμορφωμένο χώρο εκτός της τάξης, θεωρείται και ως χώρος όπου μπορούν να μάθουν αυτό που χρειάζονται:

- Προστατευμένο περιβάλλον μάθησης
- Εισαγωγή στους κοινωνικούς κανόνες και την επικοινωνία
- Εκτόνωση

Structuring displacements

Ανάπτυξη της οπτικής αντίληψης η οποία προετοιμάζει το παιδί για την αλλαγή από ένα μέρος σε ένα άλλο.

Προετοιμασία του παιδιού. Η ξαφνική αλλαγή της κατάστασης θα μπορούσε να προκαλέσει συναισθηματική αστάθεια και προβληματική συμπεριφορά.

Χώρος ξεκούρασης

Θα ήταν χρήσιμο να διαθέσετε ένα χώρο εκτός αίθουσας ή μέσα στην αίθουσα (εάν δεν υπάρχουν εναλλακτικοί χώροι) στον οποίο το παιδί θα μπορεί να χαλαρώσει, να αποφορτιστεί.

Οργάνωση της τάξης

Το παιδί που χρειάζεται ειδική εκπαίδευση πρέπει να είναι σε ένα μέρος που του δίνει τη δυνατότητα να κινείται με ευκολία, να βρίσκεται στη σωστή απόσταση από τα πράγματα και τα άτομα.

Άλλα σχολικά περιβάλλοντα

Η παρουσία παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες απαιτεί όχι μόνο την οργάνωση του χώρου εργασίας ή του δωματίου του μαθητή, αλλά και ολόκληρου του σχολικού περιβάλλοντος (καντίνα, γυμναστήριο, διάδρομοι, κλπ) για να είναι όλοι οι χώροι προσβάσιμοι ώστε να ενισχυθεί η κοινωνική ένταξη και η αυτονομία.

Αυτό απαιτεί μερικές φορές σημαντικές αλλά όχι απαραίτητα ακριβές ή ειδικές παρεμβάσεις. Στην περίπτωση αυτή είναι απαραίτητο να σχεδιάσουμε και να οργανώσουμε πρώτα τους χώρους που θα υποδεχτούν τους μαθητές.